

Västsvenska Industri- och Handelskammaren
Gunilla Hell Bellman
Kompetensförsörjning

Datum: 2009-11-26

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET
103 33 Stockholm

Diarienummer U2009/3571/IS

Er beteckning: **DS 2009:21 Globaliseringsrådets slutrapport**
BORTOM KRISEN – Om ett framgångsrikt Sverige i den globala ekonomin

Yttrande

1. Utgångspunkt

Västsvenska Industri- och Handelskammaren (VIHK) har tagit del av rapporten och de förslag som framläggs för att skapa ett framgångsrikt Sverige i den globala ekonomin. VIHK:s utgångspunkt för yttrandet är följande:

- Det är mycket positivt att denna rådsrapport tagits fram och att en mycket bred ansats ligger till grund för rådets arbete.
- Vi väljer här att kommentera de skrivningar och råd i rapporten som framförs, där vår organisation främst har utgångspunkt för vårt arbete att stödja medlemsföretagens affärer och tillväxt, och där vi särskilt vill poängtera bifall, och – eller, ge tillkommande förslag.
- Vårt yttrande rör därför fokuserat områden inom kapitel 3 och 4.

2. Västsvenska Industri- och Handelskammarens (VIHK) synpunkter i korthet

- **Inom kapitel tre behandlas Sverige som kunskapsnation.**
Skolan är näringslivets viktigaste leverantör. VIHK anser att utbildningssystemet behöver utvecklas, och bifaller särskilt några förslag gällande grundskolan med tillägg:
 - 3.2 *Grundskola och gymnasium*
 - Språkkunskaper är viktiga i en globaliserad värld. Engelska som andraspråk behöver få ökat fokus.
 - Lärarna är viktigaste faktorn för elevernas kunskapsinhämtning. Deras ställning och status behöver höjas.
 - Utöver de förslag som lämnas under punkt 3.2.5. om lärarna, så anser VIHK att lärarna bör tillbringa upp emot 1% av sin arbetstid i fortbildning i arbetslivet utanför skolan, dvs den verklighet som väntar eleverna. Lärande, genom partnerskap med näringslivet, bör utgöra minst halva tiden av fortbildningen. **Not 1.*

- Öka kraven för att både komma in på, och ta examen från, lärarutbildningen som ett led i att öka både kompetens och status för lärare.

3.4.4 Högskolan *Not 2.

- Högskolorna och universiteten bör få regionala huvudmän så att inflytandet över utvecklingen hamnar regionalt och så att konkurrensen dem emellan gynnas. Detta bör kombineras med en skatteväxling, så att finansieringen även kommer från regionen.
- Generösa fonder med medel från näringslivet bör bildas för att stödja näringslivsrelevant forskning och utbildning. (se förslag 3.4.2 – 3.4.3)

- **Kapitel fyra behandlar Ekonomi, näringspolitik och skatter i ett globalt perspektiv.**

Näringslivet, som ekonomisk drivkraft i en global ekonomi, behöver kunna fokusera på sin kärnverksamhet. All förenkling av regelverkens tillämpning är därför av godo. VIHK bifaller förslagen under punkt 4.5, och vill samtidigt göra tillägg:

4.5 Regelbördor och handläggningstider

Utöver de förenklingar hos Skatteverket som föreslås för mindre företag som vill anställa tillfällig personal, vill vi påpeka att tillfällig personal även kan innebära personal från utlandet. För personal från utlandet, som kan vara både utstationerade från en internationell koncern eller direkt anställda, behövs det en särskild ny översyn av regelverket. Det gäller kompetens som kommer både från länder inom EU, men, inte minst från länder *utanför* EU.

- VIHK förordar att både Skatteverket, men *framförallt Försäkringskassan*, får i uppdrag att skapa förenklade och snabbare rutiner för att kunna ta emot och hantera den utländska kompetens som på kortare eller längre tid arbetar i Sverige. Här finns en mycket stor potential för förbättringar.

4.7 Huvudkontorsstrategin

VIHK delar Globaliseringsrådets farhågor om att Sverige riskerar att bli ett dotterbolagsland, och vi finner att detta bör stävjas i störst möjliga mån. Se *Not 3. samt *Not 4.

Utflyttning av näringslivsmakt från Sverige eller från Sveriges regioner, medför en rad konsekvenser. T ex att maktens känsla för en verksamhet ofta minskar när det geografiska avståndet ökar. Risken ökar att ledningsbeslut blir mindre lokalt förankrade, att kvalificerad kompetens behöver lämna regionen eller landet för att fullfölja sina karriärer och att maktfunktionernas underleverantörer, så som t ex teknik- och managementkonsulter, reklam-, advokat- revisionsbyråer och serviceföretag flyttar eller läggs ned p g a förlorad närhet till sina kunders beslutfattare. Våra högskolor och andra samhällsinstitutioner förlorar också närheten till näringslivsmakten. Därmed förloras möjligheterna att samarbeta med näringslivets beslutsfunktioner på ett effektivt sätt, samtidigt som studenterna får svårare att hitta kvalificerade jobb inom regionen eller landet efter sina examina. Då hjälper det inte ens att starta egen verksamhet i området. Ifall kunden inte finns nära, är det svårt att utveckla nya produkter och tjänster i ett nystartsskede.

Utlandsflytt eller omlokalisering av huvudkontor kan genomföras p g a flera olika skäl. En om- eller nylokalisering kan vara kostnadsdriven, marknadsdriven eller kompetensdriven, eller i många fall, både-och.

- VIHK bifaller att en "huvudkontorsstrategi" utreds och planeras, där lösningar för att stävja *olika* skäl till omflytt tas med i analysen.

VIHK tror på att hela kedjan *innovatörskap – entreprenörskap - affärsmannaskap* behöver utvecklas och finnas närvarande inom en region eller ett branschområde, för att ny verksamhet skall utvecklas ur både gammal eller ny kunskap. Därför behöver Sverige satsa på att stimulera och skapa möten inom en "kritisk massa" av människor med kompetenser eller fallenhet inom näringskedjan ovan. Människor som finner varandra och tillsammans utvecklar sina roller så att ny affärskraft skapas.

- Gällande denna punkt är både statliga stödsatsningar, utbildningsväsendets- och högskolornas roller mycket viktiga för att öka en svensk medvetenhet och kunskap om hur dessa mekanismer samverkar och är nödvändiga för ett starkt Sverige i framtiden.
- Gällande denna punkt ser vi också att riskkapitaltillgången är avgörande, och att ett nytt riskkapitalavdrag är en positiv möjlighet att ta fasta på.
- Därtill är skatteavdrag för forskningsdonationer ett förslag som VIHK bifaller. (kap. 4.3)

VIHK anser också att Sverige behöver arbeta fokuserat för att skapa "goda cirklar" där makt i form av olika beslutsfunktioner attraherar ny makt och mer verksamhet till regionerna och till landet. Det gäller m a o att komma in i sådana goda cirklar.

Katalysatorerna för sådana kan bland annat vara:

- Konkurrenskraftiga ekonomiska förutsättningar för såväl företag som för deras anställda
 - Internationellt konkurrenskraftiga högskolor och universitet som attraherar studenter från andra regioner samt uppmuntrar de egna studenterna att läsa språk vid sidan om fackämnen och studera en termin eller fler utomlands för att vidga sin erfarenhet
 - Fokuserade spetsområden inom högskolor och deras forskning som kan generera klusterbildningar och grupperingar av hög kompetens inom regionen vilket även drar till sig företag inom dessa kompetensområden (vilket även innebära att vissa utbildningar bör koncentreras till vissa lärosäten och läggas ned vid andra)
 - Att kunna erbjuda en maktgivande arbetskraft en attraktiv livsmiljö, så som bostäder, service, utbildning, kultur och upplevelser
 - Att kunna erbjuda en god infrastruktur som möjliggör effektiva förflyttningar inom regionen och aktuella klusterbildningar för både kompetens, varor och tjänster
- Gällande dessa katalysatorfaktorer ser man snabbt att de sträcker sig över flera av Globaliseringsrådets kapitel och förslagsgivanden.
 - VIHK vill därmed poängtera att en utredning, analys och planering av en "huvudkontorsstrategi" måste ske ur ett övergripande perspektiv och präglas av utmaningen att få flera sektorsövergripande delstrategier rörande t e x både skattefrågor, juridik, utbildning och infrastruktursatsningar m fl, att samverka på ett effektivt sätt.

4.8 Värna den svenska industrin

VIHK delar rådets uppfattning att industrin även framöver är en förutsättning för vårt lands välstånd, och att en utveckling av andra områden av landets ekonomi i mångt och mycket kan kopplas till vad som händer inom FoU och tjänsteutveckling inom landets industri.

- VIHK bifaller därmed särskilt behovet av fortsatt fokus och stöd för att bevara en livskraftig svensk industri.
- VIHK menar också att det finns ett behov av ett industripolitiskt råd, ett råd som instiftas och får som uppgift att utvärdera och sprida kunskap om den politik som formar industriföretagens konkurrenskraft.

4.9 Infrastrukturen

VIHK delar rådets synpunkter att Sverige behöver satsa på en utbyggd infrastruktur och att satsningen bör göras där den ger störst samhällsekonomisk vinst.

Västsverige och särskilt Göteborgsregionen är en av Sveriges tre viktiga tillväxtmotorer. Samtidigt är Göteborg Sveriges viktigaste logistiknav mycket på grund av Göteborgs hamns överlägsna storlek och betydelse för hela landet. God infrastruktur är av stor vikt för näringslivets konkurrenskraft och investeringsvillighet i en region.

- VIHK förordar att de förslag om redan föreliggande infrastrukturens satsningar som finns gällande Västsverige, får en hög prioritet. Inte minst för att stävja att den "dotterbolagstrend" som redan finns, förstärks genom att eftersatt infrastruktur hindrar satsningar på huvudkontor eller annan verksamhet (utanför huvudstaden.)
- Satsningar på Göteborgs hamnbana, Älvförbindelsen i Göteborg, Landvetter flygplats och det nationella järnvägs- och vägnätet mellan våra nordiska huvudstäder är viktiga prioriteringar VIHK särskilt vill lyfta fram.

3. Sammanfattning

VIHK anser sammanfattningsvis att vi alla inom både näringsliv, offentlig verksamhet och politik snabbt behöver få en ökad medvetenhet i vad som händer och vad vi kan göra av situationen för att skapa ett Framgångsrikt Sverige i den globala ekonomin, och vi finner Globaliseringsrådets arbete och analys som ett viktigt steg i detta.

VIHK tror inte att det finns någon lätt lösning. Det handlar snarare om att vi alla behöver söka nya sätt att än mer effektiva, inom alla nivåer av samhället och näringslivet. Att vi var och en och tillsammans griper oss an frågan om "vad och hur" detta på bästa sätt gör på respektive nivå, organisation och företag. Det är vår gemensamma utmaning.

.....

Notförteckning/källhänvisning:

Not 1. VIHK Idéskrift (2008): Så skapar vi: Världens bästa Västsverige

Not 2. VIHK Idéskrift (2008): Så skapar vi: Världens bästa Västsverige

Not 3. VIHK rapport (2004:4) Kampen om kompetensen 2: Flyttar företagets makt från regionen?

Not 4. VIHK rapport (2005:4) Kampen om kompetensen 3: Flyttar våra företag?